

Navn:

Fødselsdato:

Skole:

Fag:

(6770--Gym bekend,)

Dato for prøveafleggelse:

SSO

SSO

Jens Blendstrup: Gud taler ud

(Foto af Lars Gundersen fra litteraturen.nu)¹

¹ <https://www.litteraturen.nu/begivenhed/foredrag-med-jens-blendstrup/> besøgt 26/03-2023

Problemformulering

Kan Blendstrups bog om faderen betragtes som et portræt eller et opgør?

Redegør for realisme og forskellige former for humor.

Der ønskes en analyse og fortolkning af Blendstrup: Gud taler ud. Analyser enkelte uddrag for at undersøge, hvordan Blendstrup bruger humoren som fiktionskode.

Diskuter hvordan Blendstrup bruger sorgprocessen kreativt og humoristisk til at skrive bogen om faderen og senere optræde med værket.

Resume

I denne opgave var formålet at redegøre for realisme og forskellige former for humor, ved at kigge nærmere på realismens udvikling, og hvordan den påvirkede litteraturen, samt hvordan humor bliver brugt i litteratur. I opgaven dykker jeg ned i Jens Blendstrups roman "Gud taler ud", som handler om forfatterens far, der i bogen omtales som "Gud". Jeg analyserer specifikt, hvordan Blendstrup bruger humoren som fiktionskode til at erindre sin opvækst med en dominerende faderfigur. Til sidst afslutter jeg min analyse med at perspektivere til Thomas Korsgaards autofiktive værk "Hvis der skulle komme et menneske forbi".

Herefter kommer jeg med en diskussion, hvor jeg argumenterer for, hvordan Blendstrup bruger sin sorgproces kreativt og humoristisk til at skrive sin bog.

Jeg afslutter opgaven med en konklusion af, om "Gud taler ud" kan betragtes som et opgør eller portræt af faderen Uffe Blendstrup.

Indholdsfortegnelse

Problemformulering.....	2
Resume.....	2
Indledning.....	4
Realisme.....	4
Former for humor.....	5
Jens Blendstrup.....	6
Gud taler ud.....	7
Hvordan Blendstrup bruger humoren som fiktionskode.....	11
Temaer i Gud taler ud.....	12
Blendstrups bruger sorgprocessen kreativt og humoristisk til at skrive ”Gud taler ud”.....	14
Faderopgør eller portræt?.....	16
Litteraturliste.....	17

Indledning

Jeg vil i denne opgave undersøge realisme og forskellige former for humor, som anvendes i litteratur. Dette emne er særligt interessant, da brugen af humor, kan påvirke måden vi opfatter en tekst på. Derfor har jeg valgt at skrive en opgave om Jens Blendstrups roman ”Gud taler ud”, som portrætterer en fader, som er familiens alkoholiske patriark. Jeg vil analysere bogens komposition, samt hvordan Blendstrup bruger humoren som fiktionskode. Derefter vil jeg diskutere om Blendstrup bruger sorgprocessen kreativt og humoristisk til at skrive bogen om faderen. Til sidst vil jeg bearbejde en konklusion, som svarer på hele opgaven og om Blendstrups bog kan betragtes som et opgør eller et portræt.

Realisme

Realismen udfolder sig for alvor i slutningen af 1800-tallet med det moderne gennembrud, som en litteraturhistorisk hovedstrømning i dansk litteratur. Realisme er et bredt begreb indenfor dansk litteraturhistorie. Der er ikke blot én form for realisme, men snarere flere forskellige varianter, som kan opdeles i forskellige perioder og strømninger, der hver især afspejler tidens samfundsmæssige kontekst.²

Der er flere forskellige hovedtendenser, man kan pege på i realismens udvikling.

Kritisk realisme er herunder blandt en af hovedtendenserne.

Georg Brandes var en dansk litteraturhistoriker og -kritiker. Man anser ham som en af de mest betydningsfulde personer indenfor det moderne gennembrud. Gennem sine forelæsninger introducerede han nye ideer og inspirerede andre forfattere til at udfordre det eksisterende samfund ved at ”sætte problemer under debat”. Brandes mente at forfattere burde sætte større fokus på emner som går ind under de tre k’er: køn, klasse og kirke.³

I løbet af 1930’erne bliver socialrealisme kendt for, at kunstnere ønsker at reflektere og engagere sig i sociale og politiske spørgsmål i samfundet gennem deres værker.

I 1960’erne og 70’erne opstod nyrealismen. Nyrealismen er en form for realisme, der søger at formidle en nøgtern og autentisk beskrivelse af virkeligheden, uden at pynte på eller idealisere den.

I 1970’erne og 80’erne opstod der en ny bølge af realisme, der havde sit udspring i Latinamerika, netop magisk realisme. Værker inden for magisk realisme er præget af en blanding af drømme, anekdoter og store tidsmæssige spring.⁴

² <https://dansksiderne.dk/index.php?id=3440> besøgt 26/03-2023

³ <https://danmarkshistorien.dk/vis/materiale/georg-brandes-1842-1927> besøgt 26/03-2023

⁴ <https://litteraturensveje.systime.dk/?id=826> besøgt 28/03-2023

Realisme præsenterer en virkelighed, som er troværdig og genkendelig. Det som realistiske tekster stræber efter er at overbevise læseren om, at det der beskrives i teksten potentielt kunne være en del af læserens egen virkelighed. Realistiske tekster er aldrig en direkte gengivelse af virkeligheden, men derimod snarere en kunstnerisk fortolkning og fremstilling af den.⁵

Den realistiske skrivestil indeholder flere karakteristiske træk såsom detaljerede beskrivelser af personer og et hverdagsagtigt sprog. Derudover giver realistiske tekster et indblik i de værste sider af samfundet og lægger ikke skjul på hvor ubehagelig og grim virkeligheden kan være.⁶

Det mest almene tema i realismen er hverdag. Forfattere ønsker at afspejle den virkelige verden i deres værker og vise, at det almindelige og kedelige dagligdags kan være lige så interessant som dramatiske begivenheder. Ved at fokusere på hverdagslivet og de små detaljer, viser realistiske forfattere også, hvor stor betydning og værdi den menneskelige tilværelse faktisk kan have.⁷

Hvis en forfatter er utilfreds med noget i samfundet, benyttes realistiske tekster ofte til at udøve samfundskritik og dermed inspirere læseren til at ændre på problemer i samfundet.

Samfundskritiske temaer som går igen, når der skrives realisme, handler ofte om kønsroller, religion, ulighed, fattigdom og samfundsnormer.

Former for humor

Humor er et virkemiddel, der bruges i næsten alle genrer indenfor dansk litteratur. Det er en udbredt og vigtig del af skønlitteraturen, og det er især tydeligt i genrer som digte, noveller, skuespil og romaner. Humor kan have forskellige funktioner og formål, afhængigt af situationen og konteksten, hvor den anvendes.

En af de mest almindelige funktioner humoren bruges til er at underholde folk og skabe glæde, men humor kan også bruges til at skabe opmærksomhed omkring emner, som folk ellers kan have svært ved at tage op. Det kan bruges som en effektiv måde at nedbryde tabuer og behandle svære emner på en lettere og tilgængeligere måde.⁸

Der er flere forskellige former for humor. Nogle af de mest almindelige inkluderer ting som ironi, hvilket er en form for humor, hvor man siger det modsatte, af det man mener. Det kan være sjovt, fordi det skaber en uventet kontrast mellem det man siger, og det man mener.⁹

⁵ <https://dansksiderne.dk/index.php?id=5140> besøgt 26/03-2023

⁶ <https://denstoredanske.lex.dk/realisme> besøgt 26/03-2023

⁷ <https://www.leksikon.org/art.php?n=2131> besøgt 26/03-2023

⁸ <https://indidansk.dk/humor/> Besøgt 27/03-2023

⁹ <https://textur.systeme.dk/?id=361> Besøgt 27/03-2023

Når ironien bliver skarp og hånlig udvikler den sig til sarkasme. Sarkasme indebærer ofte en negativ holdning overfor emnet eller personen der kritiseres.

En anden form for humor er satire. Den anvendes ofte til at kritisere politiske holdninger, personer og magtbalancer ved at fremhæve deres fejl på en ironisk og komisk måde.¹⁰

Humor kan også handle om overlegenhed og afstand. Det kan f.eks. være sjovt at gøre grin med naboen eller ”de andre”, som man måske ikke har så meget til fælles med.¹¹

Ved sort humor tager man fat på tabubelagte emner såsom død, sygdom og tragedie.

Et godt eksempel på brugen af humor i skønlitteratur kan findes i Jens Blendstrups roman ”Gud taler ud”, hvor det centrale humoristiske virkemiddel i bogen er, at faderen omtales som ”Gud”.

Dette skaber en ironisk og komisk effekt, da det forstærker faderens selvretfærdige og autoritære opførsel og samtidig antyder, at han opfatter sig selv som en guddommelig figur.

Humoren i romanen bidrager til at gøre den både underholdende og tankevækkende, samtidig med at den sætter fokus på en alvorlig problemstilling omkring forholdet mellem far og søn.

Jens Blendstrup

Jens Blendstrup er en dansk forfatter og dramatiker. Han er opvokset i Risskov-kvarteret i Århus sammen med sine forældre og tre brødre. Blendstrup studerede litteraturhistorie og historie på Odense universitet, hvor han gennemførte sin cand.mag.¹²

Han er særligt kendt for sine humoristiske og samfundskritiske romaner.

For mange forfattere spiller opvækst en vigtig rolle i deres forfatterskab, men for Jens Blendstrup er hans opvækst i Risskov en grundsten i hans forfatterskab.

Hans barndom i den Århusianske bydel har haft stor indflydelse på flere af hans litterære værker, og det har ført til, at han bliver omtalt som ”villavejsvidnet”.

Blendstrups gennembrudsroman ”Gud taler ud” udkom i 2004 og har især forstærket tilknytningen med omtalen.¹³

¹⁰ <https://textur.systime.dk/?id=364> Besøgt 27/03-2023

¹¹ <https://textur.systime.dk/?id=365> Besøgt 27/06-2023

¹² https://da.wikipedia.org/wiki/Jens_Blendstrup besøgt 27/03-2023

¹³ <https://litteratursiden.dk/boeger/gud-taler-ud> Besøgt 28/03-2023

Gud taler ud

I Jens Blendstrups roman ”Gud taler ud” erindrer forfatteren sin barndom med en alkoholisk far, der spiller rollen som familiens turbulente patriark, som omtales som ”Gud”. Vi følger Gud og hans familie, som består af hans svenske hustru Gerd Lillian og deres fire sønner. De flytter ind i et parcelhus i det privilegerede villakvarter i den Århusianske bydel Risskov. Forfatteren Jens Blendstrup spiller selv rollen som den yngste af de fire sønner i romanen.

I hverdagen arbejder Gud på kommunehospitalet som psykolog. Hans weekender er præget af en livlig og næsten manisk energi, hvor han træder han ud af sin rolige hverdagspersona og lever livet på en mere uforudsigelig måde. Jo ældre Gud bliver, jo mere psykisk ustabil bliver han, hvilket ikke kun påvirker familien, men også venner og naboer.

Da Gud begynder at modtage førtidspension, ændrer hans adfærd sig til en mildere version af ham selv. Dog beslutter han sig for at skaffe sig en hund, som kan terrorisere villakvarteret, nu hvor han ikke selv kan gøre det, da hans trang til kaos og drama stadig sidder i ham.

Gud bliver diagnosticeret med halskræft, da de fire sønner nærmer sig voksenalderen. Han får besked om, at han højst har to år tilbage at leve i. Det virker helt umuligt, at Gud kan dø. Familien affinder sig dog langsomt med den uundgåelige skæbne.

Blendstrup erindrer i romanen, hvordan han gennem årene udvikler et nært forhold til Gud og tilbringer meget tid med ham. I slutningen af romanen forværres Guds helbred. I takt med det påvirkes Guds adfærd af en masse frustration, som han tager ud på Gerd Lillian. Til sidst ønsker hun bare, at kaosset og Guds liv når sin ende. Eftersom Guds tilstand forværres, dør han omsider. Sønerne hylder Guds minde ved at tilbringe hele natten sammen i festligheder, på samme måde som Gud selv ville have gjort. Derved lever de deres liv fuldt ud og ærer Gud på samme tid.

Romanen er opbygget af 119 små tekststykker uden overskrifter eller kapitelnumre.

Tekststykkerne fungerer som anekdoter om faderen, der tilsammen udgør en helhed, som beskriver faderens liv og personlighed. Handlingsforløbet er kronologisk opbygget og spænder over flere år, da Jens i starten er så lille, at han kan ligge i flytterodets kommode;

”I kommoden ligger den nyfødte yngste, mens de andre tre store klatrer rundt og rundt som søløver i et flyttebur.” (Side 5, linje 4-7)

I slutningen af fortællingen er alle sønnerne blevet voksne.

Fortællingen er skrevet med et bagudsyn, da Jens skriver bogen efter begivenhederne er sket.

Blendstrup benytter en personbunden 3. personsfortæller med en indre synsvinkel på hovedpersonen Gud. Dette betyder, at vi som læsere får indsigt i Guds tanker og følelser. Samtidig beskrives hans handlinger, replikker, steder og begivenheder i teksten i mange detaljer, hvilket betyder at fortællingen er scenisk fremstillet. Det gør, at man føler, at man selv er til stede i teksten, samt bliver informeret sekund for sekund om, hvad der sker i handlingen. Desuden indeholder bogen mange afsnit med direkte tale og detaljerede beskrivelser. Fortælletempoet er lavt. Vi har med en eksplicit fortæller at gøre, da Blendstrup har en humoristisk distance til teksten ved at fordreje det realistiske udgangspunkt i en absurd retning. Gennem disse teknikker skaber Blendstrup en tæt forbindelse mellem læseren og hovedpersonen i romanen.

Gud er navnet, som forfatteren Jens Blendstrup har givet sin far i romanen. Gud er portrætteret som hjemmets hersker. Hans kone Gerd Lillian og fire sønner underkaster sig hans ønsker, selvom de kan være urimelige og ulogiske. Han kan betegnes som en hustyrant og præsenterer egentlig bare en gammeldags mandetype, dog i en mere ekstrem form. Guds adfærd adskiller sig fra normale menneskers. Han følger sin egen tidsplan og tankegang, og træffer beslutninger på en måde der kan virke uforståelig for andre. Han har hyppigt underlige ideer og lider til tider af paranoid tankegang. På et tidspunkt flytter han f.eks. ned i sin søns jordhule for at overvåge nabolaget:

”Gud har eksproprieret sin søns jordhule. (...) Den er bygget med de bare hænder og standser først ved hegnet ud til vejen. Det er den perfekte Gude-bunker.” (Side 26, linje 1-7)

I et andet afsnit beskrives, hvordan Gud er i stand til at holde sig vågen i flere døgn, og nu står midt om natten og laver bollesuppe, mens resten af familien sover.

”Gud laver bollesuppe. Han har som sædvanlig ikke sovet i flere døgn. (...) og så koger han videre med emhætten slukket, indtil klokken er syv om morgenen, og det er tid til at vække alle til hans Gudemåltid.” (Side 29, linje 1-2 og 16-19)

Dette afsnit er et eksempel på, hvordan Gud i bogen beskrives som en person, der er ramt af psykiske problemer og ikke følger normale rutiner og adfærdsmønstre.

Gud er heller ingen overbeskyttende far. I et afsnit beder han sin næstældste søn om at rense taget på deres hus, med kun et tov om maven som sikkerhedsudstyr:

”Læg nu kræfterne i. Den magre dreng har bundet et tov om sin mave. Falder han vil skorstenen nok holde ham oppe.” (Side 16, linje 11-13)

Gud er ikke bange for at løbe en risiko og lade sine børn klare farlige opgaver, hvilket kan ses som en form for frigørelse fra den overbeskyttende rolle, som mange forældre normalt påtager sig.

Han kan somme tider også gå hen og blive fysisk voldelig. I tiden inden sin pension leder Gud bevidst efter noget, som kan sætte gang i et raseri. Gerd Lillian låser derfor de to yngste inde på deres værelse for at sikre deres sikkerhed.

”Hun skynder sig ned ad gangen med de to yngste som er seks og otte år og låser dem inde på deres værelse, så gud ikke kan komme til dem (...).” (Side 32, linje 10-13)

”og børnene kan ikke se hvad han gør, men de kan høre ham fare rundt i huset og lede efter ting der kan hidse ham op, så han kan råbe mere.” (Side 31 og 32, linje 21-24)

”Gud er så rasende at han flår dørhåndtaget af og sparker et hul i døren. Men ellers står han bare og brøler og dasker sine løsthængende propeller mod den hårde dør. (Side 32, linje 13-17)

Selvom episoden er beskrevet på humoristisk vis, så er den også ret uhyggelig. Dengang var det tilladt for forældre at slå deres børn, men selv indenfor normerne i den tid, var Guds reaktion helt ekstrem og over grænsen.

Gud påvirker ikke kun familien gennem fysisk vold, men også på mere indirekte måder gennem sine humørsvingninger og psykiske nedture. Det er kun muligt at have én autoritet i hjemmet. Når denne autoritet, som er faderen er i dette tilfælde, bliver accepteret af alle familiemedlemmer, bliver hans magt en naturlig del af familiens dynamik. Det kan være svært at leve med en sådan dominerende fader og ægtemand, men det bliver lettere at håndtere, når alle erkender og accepterer Guds autoritære rolle i hjemmet.

Guds kone Gerd Lillian støtter og bakker ham helhjertet op i hans rolle, og selvom hun nogle gange kan udtrykke sin utilfredshed ved f.eks. at riste hans brød for meget, accepterer hun, at han har magten i hjemmet. Gerd Lillian tolererer Guds ledende rolle i familien, fordi det giver hende mulighed for at holde sig mere i baggrunden, hvilket hun foretrækker. Hvis Gud træder tilbage og tvinger hende til at tage føringen, bliver hun vred:

”Gud træder lidt til side så Gerd Lillian kan træde lidt frem. Hun er godt nok ikke meget for det. Den slags gør hende vred. Hun vil helst bare fungere i baggrunden.”

(Side 77, linje 1-5)

I samme afsnit udviser Gerd Lillian også en høj grad af loyalitet overfor Gud. Dette kommer tydeligt frem i teksten, da hun modtager et brev fra sin eksmand og reagerer med forargelse og derefter smider det ud i affaldsposen:

”Hun havde en svensk mand engang, den eneste ud over Uffe. Og denne mand har sendt hende et brev mere end 50 år efter. Og Gerd Lillian synes det er upassende og ækelt og typisk ham hun kendte, da hun var sytten. (...) Gerd Lillian tager brevet og putter det ned til kartoffelskrællerne i affaldsposen under vasken.” (Side 77, linje 9-14 og linje 17)

Dette viser, at hun er villig til at beskytte sin familie og sit forhold til sin mand.

I romanen skildres det, hvordan Gud bliver mere mild med tiden. Han begynder at vise mere omsorg og kærlighed til Gerd Lillian og overrasker hende med blomster og en rejse til Nice, på trods af at han ikke bryder sig om at rejse.

Desuden udvikler han et tættere forhold til sin yngste søn Jens. Han hjælper ham både med at betale SU-gæld og på hans kærestesorger.

”Jeg vil gerne befri min søn fra hans gældlænker, brøler Gud og langer kufferten op på skranken.” (Side 83, linje 12-15)

Gud viser her en omsorgsfuld side af sig selv overfor sin søn, som han ikke har vist så ofte tidligere.

Da Gud rammes af en alvorlig kræftsygdom, må han erkende, at selv han ikke kan undgå døden. Selvom Gud i løbet af romanen oplever et fald fra sin storhed, er afslutningen stadig smuk på sin egen måde. Guds sønner sidder i en kælder på Amager indrettet med alle hans ting. De ærer hans minde ved at leve livet den ene aften, med alkohol, musik og kaos, præcis som Gud selv ville have gjort det:

”De danser rundt og er stolte af det herlige kaos de står bag. Om et par timer kommer straffen og den lammende angst. Men det er sådan man lever, Niels! Råber Jens.”

(Side 126, linje 19-22)

Selvom gud har været har været en vanskelig person at leve med, så har hans fire sønner stadig en stor kærlighed til ham.

Hvordan Blendstrup bruger humoren som fiktionskode.

I romanen "Gud taler ud" bruger Jens Blendstrup humor som fiktionskode på flere niveauer.

Først og fremmest bruger han humor som et virkemiddel til at skabe en let og underholdende tone, hvilket gør det lettere for læseren at læse romanen og følge med i handlingen.

Humor og ironi bliver brugt som centrale virkemidler i beskrivelsen af en far og ægtemand, der lider af psykiske problemer. På trods af bogens alvorlige temaer præsenteres alt med et glimt i øjet. Blendstrup kalder sin far, Uffe Blendstrup, for Gud. Han gør det for at vise, hvor magtfuld faderen er i familien. Guds ord er lov. Brugen af ordet "Gud" tilføjer en humoristisk tone på den måde vi opfatter faderen på.

På næsten alle sider kan vi finde en absurd sætning, som indeholder "Gud":

"Så er det kun Gud der prutter." (Side 9, linje 15-16)

"Gud har fået et læs kondomer af sin ven" (Side 11, linje 1)

Det er absurd og urealistisk at forestille sig, at den virkelige Gud ville modtage kondomer fra en ven eller prutte. På den måde bruges humoren som fiktionskode, da det ikke er realistisk, men på samme tid meget morsomt.

Romanen indeholder adskillige religiøse referencer, der antyder at Uffe er en guddommelig figur, der tilhører steder, som er hellige:

"Og Gud lider. Han lider forfærdeligt. Han har jo været i himlen hele weekenden, og nu er han ikke længere i himlen men ligesom forstødt fordi han skal møde tidligt næste morgen på kommunehospitalet."

Det der menes med, at han har været i himlen er, at han har tilbragt weekenden med at nyde fest og alkohol, men nu står han overfor den kedelige grå hverdag og konsekvenserne af sine handlinger, herunder tømmermændene.

Disse eksempler fremhæver tekstens brug af kontraster mellem Gud og menneske, samt det himmelske og jordiske for at skabe en humoristisk virkning. Det skaber også en stærk ironisk virkning, at faderen beskrives som noget så almægtigt som Gud, for i virkeligheden er han jo bare en dominerende gammel familiefar, der har ondt af sig selv.

Humor og ironi bliver også brugt til at skjule nogle af faderens mere alvorlige fejl, som tidligere nævnt, da han rasende stormer gennem huset og truer med at slå sine børn, mens Gerd Lillian låser dem sikkert inde på værelset. Selvom beskrivelsen af situationen er komisk, er selve scenariet faktisk ret skræmmende. Som læsere glemmer vi næsten dette, fordi det beskrives på en absurd og underholdende måde.

Samlet set bruger Blendstrup humoren som fiktionskode til at skabe en underholdende og tankevækkende roman, samtidig med at han fortæller om, hvordan det var at vokse op i en familie, hvor faderen var så dominerende, som Uffe Blendstrup var.

Temaer i Gud taler ud

Der er flere forskellige temaer i "Gud taler ud", men det dominerende tema er tydeligt faderfiguren. Forfatterens far var en traditionel autoritær figur og det urokkelige overhoved i familien. Han omtales som Gud for at sammenligne hans magt over familien med den almægtige Guds herskerskab over verden. Uffe Blendstrup er familiens uangribelige leder, og hans rolle som fader er det centrale emne i bogen. Der er flere forskellige eksempler på, hvordan det er at vokse op med en faderfigur, der er en ægte patriark. Uffe Blendstrup er sådan en type fader, der træffer beslutninger om familiens liv og rutiner. Hans behov og impulser styrer familiens dagligdag og skaber et uforudsigeligt miljø for hans børn.

Et tema som er tæt på faderfiguren, er forholdet mellem far og søn. Da romanen er skrevet af Jens Blendstrup, som er Uffes yngste søn, kan romanen delvist betragtes som et eksempel på autofiktion. Jens er i starten af romanen bare en lille dreng, men bliver gradvist ældre og bliver til en ung mand i den anden halvdel af bogen. Det er i denne periode, at Jens' forhold til sin far udvikler sig til at blive tættere. Som den yngste af Uffes sønner, har Jens måske oplevet en mildere version af sin fars autoritet, end sine ældre brødre. Romanen beskriver, hvordan Uffe bliver mere rolig og afslappet med tiden. Dette gør det muligt for Jens at opbygge en god relation til sin far, trods hans absurde opførsel tidligere i livet.

Alkoholisme er også en klart gennemgående tematik i bogen.

Mange forventer nok, at en roman om alkoholisme kun viser en negativ og kritisk side, men i "Gud taler ud" er det mere nuanceret.

På den ene side er der mange eksempler i romanen på, hvordan Uffes alkoholmisbrug påvirker både ham selv og hans familie. Han får helvedesild, brækker sin arm og bliver stukket i låret som følge af sine drukture. Hver gang der er rejser eller højtider, opstår der spændinger i familien. Uffe oplever perioder med paranoia og hallucinationer på grund af sit alkoholforbrug, og han ender til sidst med at få tilkendt førtidspension. Alkoholen får ham også til at opføre sig voldeligt overfor sin familie. På den anden side viser romanen, at Uffe Blendstrups alkoholforbrug også kan ses som noget positivt, især for ham selv. Han forbinder alkohol med fest, farver og livsglæde. Uffe finder sin hverdag på kommunehospitalet kedelig og lever for de øjeblikke, hvor han kan feste med vennerne og diskutere vigtige emner. Når han først er i gang med at feste, så stopper han ikke igen. Forfatteren virker beundrende overfor sin fars kompromisløshed

En vigtig pointe i romanen er, at Uffes alvorlige alkoholmisbrug bevidst skjules bag en facade af humor og ironi. Dette fremgår tydeligt i en række passager, f.eks. en druknat, hvor Uffe sidder oppe hele natten og betragter en kapsel, der kører rundt på pladespilleren, som han fejlagtigt tror er en farlig løgnedetektor, mens familien har svært ved at sove på grund af musikken.

”Der ligger en kapsel og drejer rundt på pladespilleren. (...) Faktisk har Gud betragtet den kapsel siden Ingemar Glans gik hjem i vrede for snart fem timer siden. Gud siger det er en slags antenne til at opfange verdens løgne og lusk.” (Side 13, linje 1-7)

Selvom situationen faktisk er ret uhyggelig og viser tydelige tegn på faderens psykiske vrangforestillinger, bliver alvoren nedtonet på grund af den ironiske karakterbetegnelse ”Gud” og den humoristiske beskrivelse af begivenheden.

Selvom Uffe Blendstrup på ingen måde kan betragtes som den perfekte far, kan romanen ”Gud taler ud” fortolkes som en kærlig hyldest til forfatterens far. Dette fremstår især i bogens sidste linjer, hvor den yngste søn råber til sin bror:

”Men det er sådan man lever, Niels! Råber Jens.” (Side 126, linje 21-22)

Hvis der er noget, som Jens har lært af sin far, så er det at leve livet til det fuldeste uden at tænke på morgendagen. Det kan anses som at Jens med sin bog, ønsker at hylde sin far for sin fandenivoldske livsglæde.

Titlen ”Gud taler ud” kan også antyde, at forfatteren ønsker at låne sin far en stemme en sidste gang gennem sin egen roman. Romanen beskriver livet i Blendstrup-familien på en måde, der ikke er dømmende, hvilket kunne antyde på, at forfatteren har foretaget en personlig refleksion og accepteret de oplevelser, han har haft med sin far og familie.

Man kan perspektivere ”Gud taler ud” til Thomas Korsgaards autofiktion ”Hvis der skulle komme et menneske forbi”, da de begge er danske romaner, som tager udgangspunkt i forfatterens eget liv og oplevelser, og kan betragtes som eksempler på autofiktion. Begge romaner går ind under realisme, da det er realistiske konflikter, der bliver beskrevet i handlingerne. De kan også begge sammenlignes i deres beskrivelse af en far, som ikke er helt normal og yderst dominerende i familien, og hvordan dette påvirker forfatterens opvækst. Deres tilgange og formål med at skrive om dette er dog forskellige. Mens ”Hvis der skulle komme et menneske forbi” fokuserer på hovedpersonens faderopgør og kamp for at finde sin egen vej, er ”Gud taler ud” nærmere sagt mere af en hyldest til forfatterens far og hans ukuelige holdning og kompromisløse tilgang til livet, på trods af hans alkoholmisbrug.

Blendstrups bruger sorgprocessen kreativt og humoristisk til at skrive ”Gud taler ud”

Der kan argumenteres for at Blendstrup bruger sin sorgproces kreativt til at bearbejde tabet af sin far. Det er tydeligt at se, at forfatteren har brugt sin sorgproces kreativt i skriveprocessen. Sorg kan være en overvældende og smertefuld følelse, men Blendstrup har formået at bruge sin sorg kreativt.

I en artikel i Politikken har Carsten Andersen interviewet Jens Blendstrup, hvor Blendstrup fortæller om, hvor svært det var at skrive om sin far, før han satte et humoristisk syn på ham:

”Han begyndte at skrive på romanen om Gud, da hans far døde for tre år siden, men det gik ikke helt, som han havde planlagt. Hver gang han skulle skrive far eller ’Uff’, brød han sammen, og det var først, da han fik skudt ’Gud’ ind som hovedperson, at han blev i stand til at beskrive familiens liv i Risskov gennem tre årtier.”¹⁴

Først da Blendstrup beslutter sig for at omtale sin far som ”Gud”, og bruger sin sorg kreativt, kan han gå i gang med at skrive sin roman.

Man kan argumentere for, hvordan brugen af Gud som hovedperson, gør så Blendstrup får en slags distance til historien og på den måde kan skrive om sin families oplevelser på en mere objektiv måde.

¹⁴ https://politiken.dk/kultur/boger/interview_boger/art5416789/Guds-søn-taler-ud besøgt d. 30/03-2023

Dog er det vigtigt at huske på, at alle sorgprocesser ikke ser ens ud. Nogle mennesker kan have sværere ved at bearbejde deres sorg og finde mening i den, mens andre som Blendstrup f.eks. kan bruge sin sorg på en kreativ måde at bearbejde den på.

I interviewet fortæller han, at hans psykiater frarådede ham at skrive bogen, fordi at psykiateren mente, Blendstrup befandt sig i en undtagelsestilstand:

”Faktisk frarådede psykiateren mig at skrive bogen, fordi jeg efter hans mening befandt mig i en slags undtagelsestilstand”¹⁵

Blendstrup valgte dog at undlade at tage sin psykiaters råd til sig.

På den ene side er det muligt, at psykiateren har ret i at Blendstrup ikke var i rette tilstand til at skrive en roman om sin far, imens han bearbejdede sin sorg. Der kan selvfølgelig være en risiko for, at sorgen og de følelsesmæssige udfordringer af et tab kan påvirke skrivningen af et værk og derfor føre til en mindre vellykket bog.

På den anden side er det også vigtigt at tage hensyn til, at sorg er en individuel proces, og at enhver person kan have forskellige behov og måder at bearbejde sorg på.

Skrivning kan være en måde for Blendstrup at forstå og bearbejde sine følelser.

Blendstrup fortæller, at han havde lovet sin far at skrive bogen, da han var 17 år gammel, men hvis han havde gjort det i denne alder, så var det nok blevet til et helteportræt:

”Jeg lovede min far at skrive bogen, da jeg var 17 år gammel. Men hvis jeg havde skrevet den dengang, var det blevet til et helteportræt.”¹⁶

Det kan diskuteres, hvornår det er bedst at skrive en roman, om noget man erindrer fra sin fortid.

Tidspunktet hvor erindringen skrives ned, spiller en vigtig rolle i, hvordan man opfatter og fortolker begivenheder og følelser fra fortiden.

I næste afsnit vil jeg konkludere om Blendstrups roman var ment som et opgør eller et portræt, da der kan sættes spørgsmålstejn ved denne problemstilling.

¹⁵ ibid

¹⁶ ibid

Faderopgør eller portræt?

Jeg kan konkludere ud fra min analyse af ”Gud taler ud”, at Blendstrups bog kan ses fra forskellige perspektiver. Det er muligt at argumentere for både en portrætfremstilling og et opgør.

På den ene side kan bogen betragtes som et mildt opgør, da Blendstrup på en måde bruger bogen til at konfrontere sin fars handlinger og holdninger, samtidig med at han bearbejder eventuelle traumer eller negative oplevelser, som faren har givet ham.

På den anden side kan bogen ses som et portræt af forfatterens far, hvor Blendstrup prøver at beskrive og forstå sin fars liv og personlighed. Han beskriver sin fars styrker, svagheder og den indflydelse han har haft på familien og Jens’ opvækst. Da Blendstrup har skrevet bogen så humoristisk og positivt, kan det konkluderes at bogen nærmere er en hyldest til sin far end et opgør.

Litteraturliste

1. Andersen, Carsten, "Guds søn taler ud", *politiken.dk*, 24. november 2004 - anvendt til diskussion (besøgt d. 30/03-2023)
https://politiken.dk/kultur/boger/interview_boger/art5416789/Guds-søn-taler-ud
2. Dansksiderne.dk, "Litteraturhistoriske oversigter", *Dansksiderne.dk*, U.Å. - anvendt til redegørelse (besøgt d. 26/03-2023)
3. Flor Riis, Jan, "realisme", *denstoredanske.lex.dk*, 20/03-2023 - anvendt til redegørelse (besøgt d. 26/03-2023)
<https://denstoredanske.lex.dk/realisme>
4. Gundersen, Lars, "Foredrag med Jens Blendstrup", *litteraturen.nu*, 16. juni 2022 - anvendt til forside (besøgt d. 26/03-2023)
<https://www.litteraturen.nu/begivenhed/foredrag-med-jens-blendstrup/>
5. Indidansk, "Humor", *indidansk.dk*, udgivet i 2021 - anvendt til redegørelse (besøgt d. 27/03-2023)
<https://indidansk.dk/humor/>
6. Jerlung, Erik, "Realisme og naturalisme", *dansksiderne.dk*, U.Å. - anvendt til redegørelse (besøgt d. 26/03-2023)
<https://dansksiderne.dk/index.php?id=5140>
7. Leksikon, "Realisme", *leksikon.org*, U.Å. - anvendt til redegørelse (besøgt d. 26/03-2023)
<https://www.leksikon.org/art.php?n=2131>
8. Litteraturensveje.systime.dk, "R", *litteraturensveje.systime.dk*, U.Å. - anvendt til redegørelse (besøgt d. 28/03-2023)
<https://litteraturensveje.systime.dk/?id=826>
9. Litteratursiden, "Gud taler ud", *litteratursiden.dk*, U.Å. - anvendt til analyse (besøgt d. 27/03-2023)
<https://litteratursiden.dk/boeger/gud-taler-ud>
10. Textur, "Overlegenhed og afstand", *textur.systime.dk*, U.Å. - anvendt til redegørelse (besøgt d. 27/03-2023)
<https://textur.systime.dk/?id=365>
11. Textur, "Sarkasme og satire", *textur.systime.dk*, U.Å. - anvendt til redegørelse (besøgt d. 27/03-2023)
<https://textur.systime.dk/?id=364>

12. Textur, ”Verbal ironi”, *textur.systime.dk*, U.Å. - anvendt til redegørelse (besøgt d. 27/03-2023)
<https://textur.systime.dk/?id=361>
13. Thellufsen Friis, Ole, ”Georg Brandes, 1842-1927”, *danmarkshistorien.dk*, 16. august 2011
- anvendt til redegørelse (besøgt d. 26/03-2023)
<https://danmarkshistorien.dk/vis/materiale/georg-brandes-1842-1927>
14. Wikipedia, ”Jens Blendstrup”, *da.wikipedia.org.*, 18. april 2020 - anvendt til analyse (besøgt d. 27/03.2023)
https://da.wikipedia.org/wiki/Jens_Blendstrup